

УДК 004:657

М.М. Бенько, к.е.н., доцент, Київський національний торговельно-економічний університет, м. Київ

ОБЛІКОВО-ЕКОНОМІЧНА ІНФОРМАЦІЯ В ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЯХ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

У статті автор розкриває сутність інформації, як інформаційного ресурсу в управлінні, бухгалтерському обліку; її значення та особливості, що зумовлені застосуванням інноваційних інформаційних технологій в обліку й управлінні.

Ключові слова: *інформація, інформаційні ресурси, інноваційні інформаційні технології, бухгалтерський облік, інформаційна економіка, інформаційна сфера.*

Постановка проблеми у загальному вигляді. Інноваційні інформаційні технології в організації бухгалтерського обліку повинні забезпечити удосконалення систем бухгалтерського обліку і підвищення їх ефективності. Удосконалення повинно забезпечити перехід бухгалтерського обліку від пасивного, констатуючого обліку до його активної форми. Активна форма бухгалтерського обліку повинна надати обліково-аналітичне та контрольне забезпечення управління даними та обґрунтування організаційних та управлінських рішень, виявлення резервів підвищення продуктивності праці і ефективності діяльності підприємства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню питань, що пов'язані із сутністю, видами, особливостями, значенням і призначенням обліково-економічної інформації в інноваційних інформаційних системах і технологіях в т.ч. бухгалтерського обліку, присвятили такі науковці: Білуха М.Т., Пушкар М.С., Івахненко С.Ф., Кузьмінський Ю.А., Мельниченко С.В., Писаревська Т.А. та інші. У своїх наукових працях автори піднімають питання сутності і значення інформації в бухгалтерському обліку і управлінні, тобто в економічній площині, що сприяє розвитку економіки знань, аналізу факторів, що спричинили такий підхід.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Ціллю статті є узагальнення наукового досвіду щодо специфіки інформаційних ресурсів, різних підходів до трактування сутності інформації, її значення в управлінні, як інноваційного елементу в сучасних інформаційних системах.

Виклад основного матеріалу. Значимість і важливість інформації постійно зростає. Використання інформаційних ресурсів сприяє розвитку «економіки знань», коли економіка підприємства базується на знаннях (інформації про

внутрішні і зовнішні середовище), що впливає на поведінку підприємства, зокрема на впровадження інноваційного підходу до розвитку стратегії й тактики виробництва і збуту продукції, організації торгівлі у різних її формах, що дає значний економічний афект без додаткового залучення капіталу [10, с. 21].

Такий підхід зумовили певні фактори, зокрема зміна пасивної ролі інформації на активну, завдяки створенню штучного інтелекту, експертних систем і нейронних мереж та вдосконалення методів управління, які вимагають якісно нових інформаційних систем, у зв'язку з глобалізацією і розвитком ринкової економіки. Це необхідно врахувати в організації інформаційної системи, методології бухгалтерського обліку і обліковому процесі.

При проектуванні інформаційних систем і організації бухгалтерського обліку слід враховувати специфіку інформаційних ресурсів, а саме: їх невичерпність – з часом вони прирастають; багаторазовість використання однієї і цієї ж інформації; мають цінність лише при їх використанні у поєднанні з факторами виробництва; ціняться нижче вартості внаслідок того, що часу на їх відтворення потрібно менше, ніж на здобуття знань; висока наукоємність; легко зберігається та передається [10, с. 28].

У сутності поняття «інформаційні ресурси» має значення розуміння сутності інформації. Сутність терміну «інформація» залежить від галузі її застосування. Існує філософський підхід до тлумачення поняття інформації, технологічний підхід, економічний, кібернетичний, лінгвістичний тощо.

Кібернетичний підхід поняття інформація передбачає її трактування як міру усунення невизначеності стану системи [4, с. 87]; це повідомлення, які знімають невизначеність, що існувала до їх надходження [11]; як співвідношення між відомостями (даними) та їх одержувачами [7, с. 11; 8, с. 24].

Трактування інформації з точки зору теорії машинної обробки передбачає, що *інформація* розглядається з точки зору технології її перетворення з метою забезпечення менеджменту, тобто як сукупність відомостей, які є об'єктом передачі, зберігання і обробки [4, с. 87; 3; 5; 7].

Трактування *інформації* на основі технологічного підходу характеризує її як відомості про властивості об'єкта будь-якої природи, які представлені в документах та на машинних носіях [7, с. 11-12].

Філософський підхід визначає *інформацію* як сукупність даних, які вже інтерпретовані та яким вдалось надати певний зміст [1; 4; 7; 9].

Обробка, передавання і зберігання інформації може здійснюватись між людиною і людиною, людиною і машиною, машиною і машиною [3, с. 10].

Інформацію розглядають у різних аспектах: кількісному, якісному, обсягу і змісту, відображення інформації, розвитку тощо. В інформаційних системах інформацію вивчають з точки зору теорії інформації – це розділ математики, який вивчає кількісні закономірності, пов'язані зі збиранням, передаванням, збереженням, перетворенням, обчисленням інформації [6, с. 12-13].

Висновки. Інформація є одним із визначальних елементів інноваційної технології управління в умовах інформаційного суспільства.

Інформація є інтелектуальним капіталом як фізичних так і юридичних осіб у досягненні особистих та управлінських цілей, у різних видах суспільної діяльності.

Інформація є елементом інформаційної економіки та інформаційної сфери управління, що сприяє розвитку економіки знань.

В автоматизованих інформаційних системах бухгалтерського обліку повинен застосовуватись економіко-технологічний підхід у трактуванні поняття «інформація», що характеризує її з одного боку як завершений комплекс значень економічного характеру, а з другого, як комплекс значень, що підлягає обробці.

Список використаних джерел

1. Бенько М.М. Інформаційні системи і технології в обліку: Навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] – К.: Нац. торг.-екон. ун-т, 2006. – 362 с.
2. Білуха М. Теоретичні та методологічні засади електронного обліку господарської діяльності // Бухгалтерський облік і аудит. – 2004. – №12. – С. 15-24.
3. Івахненко С.В. Інформаційні технології в організації бухгалтерського обліку та аудиту: навч. посіб. [для студ. вищ. учб. закл.] – К.: Знання-Прес, 2003. – 349 с.
4. Інформаційні системи бухгалтерського обліку / [підручник для студ. вищ. навч. закл. спеціальності 7.050106 “Облік і аудит”] / Ф.Ф.Бутинець, С.В.Івахненко, Т.В.Давидюк, Т.В.Шахрайчук. За редакцією проф. Ф.Ф.Бутинця. – Житомир: ПП “Рута”, 2002. – 544 с.
5. Інформаційні системи і технології в економіці / [посібник для студ. вищ. навч. закл.] / За ред. д.е.н., проф. В.С.Пономаренка. - К.: Видавничий центр “Академія”, 2002. – 544 с.
6. Кузьмінський Ю.А. Автоматизація оперативного обліку та контролю міжнародних економічних операцій: Монографія. – К.: КНЕУ, 2001. – 268 с.
7. Мельниченко С.В. Інформаційні технології в туризмі: теорія, методологія, практика: Монографія. – К.: Київ. Нац. Торг.-екон. ун-т, 2007. – 493 с.
8. Писаревська Т.А. Інформаційні системи обліку та аудиту: [навч. посіб.] – К.: КНЕУ, 2004. – 369 с.
9. Про інформацію: Закон України №2658-ХІІ від 02.10.1992 р. (зі змінами і доповненнями) // Відомості Верховної Ради. – 1992. – №48.
10. Пушкар М.С. Створення інтелектуальної системи обліку: Монографія. – Тернопіль: Карт-бланш, 2007. – 152 с.
11. Системи оброблення інформації. Теорія інформації. Терміни та визначення: ДСТУ 2396-94. – (Національний стандарт України).

Annotation. *The author reveals the essence of information as information resources in management, accounting; its importance and peculiarities, caused by application of innovative information technologies in accounting and management.*

Key words: *information, information resources, informative information, technologies, accounting, information accounting, information area.*

6

УДК 519.23:339.138

П.М. Григорук, к.т.н., доцент, Хмельницький національний університет

МЕТРИКИ ТА МІРИ ПОДІБНОСТІ ОБ'ЄКТІВ СПОСТЕРЕЖЕННЯ ПРИ ОПРАЦЮВАННІ МАРКЕТИНГОВИХ ДАНИХ

У роботі розглянутий аналіз основних підходів щодо визначення міри подібності об'єктів спостереження у багатомірному просторі ознак при розв'язанні завдань класифікації. Відзначені особливості визначення міри для даних нечислової природи.

Ключові слова: *маркетингове дослідження, міра подібності, метрика, відстань в багатомірному просторі, класифікація.*

Маркетингові дослідження є засобом, що забезпечує менеджерів ринку інформацією, необхідною для ухвалення рішень. Вони грають ключову роль в реалізації маркетингового підходу до ведення бізнесу [1].

Загальна теорія та методологія маркетингових досліджень висвітлена у фундаментальних працях вітчизняних і зарубіжних вчених Г.П. Абрамової, О.Д. Андрєєвої, І.Ансоффа, Ф. Котлера, Є.В. Крикавського, Ж.Ж. Ламбена, Н.Малхотри, М.Портера, А.О. Старостіної, Г.Черчилля, Н.І. Чухрай.

Питання виявлення подібності об'єктів при розв'язанні завдань класифікації та групування розглянуті в роботах Б. Ван дер Вардена, І.Г. Венецького, Б.Г. Міркіна, М.Б. Мучника, А.І. Орлова, Ю.Н. Тюріна та інших.

Метою даної статті є розгляд найбільш вживаних метрик та міри подібності у багатомірному просторі ознак для розв'язання завдань класифікації об'єктів маркетингових спостережень.

В статистичних дослідженнях групування первинних даних є основним прийомом розв'язання завдань класифікації, а отже й основою проведення подальших досліджень. Завдання класифікації успішно розв'язуються за допомогою методів кластерного аналізу [2]. Він об'єднує сукупність методів, що дозволяють класифікувати багатовимірні спостереження за відсутності навчачих вибірок.

Напрямами застосування методів кластерного аналізу в маркетингових дослідженнях є [3]:

- сегментація ринку;
- групування торговельних марок і продуктів;
- позиціонування товару, що виводиться на ринок;